

เฉลยคำถามท้ายบทที่ 2: ปรัชญาอินเดียและพุทธปรัชญา

1. นักปรัชญาอินเดียกับนักปรัชญาตะวันตกมองปรัชญาแตกต่างกันอย่างไร

- นักปรัชญาตะวันตก: มักมองปรัชญาเป็นเรื่องของ "ความรู้" (Knowledge) และการใช้ตรรกะเหตุผลเพื่ออธิบายโลกภายนอก
- นักปรัชญาอินเดีย: มองปรัชญาเป็น "วิถีชีวิต" (Way of Life) และเป็นเครื่องมือในการดับทุกข์หรือการบรรลุโมกษะ (การหลุดพ้น)

2. การกำหนดขอบเขตปรัชญาอินเดียโบราณมีลักษณะอย่างไร จงอธิบาย

- ขอบเขตของปรัชญาอินเดียมักไม่แยกออกจากศาสนาและจริยธรรม
- เน้นการศึกษาเรื่อง จิต วิญญาณ และกฎแห่งกรรม โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือการหลุดพ้นจากวัฏสงสาร

3. ปรัชญาอินเดียแบ่งออกเป็นกี่ยุค แต่ละยุคกำเนิดแนวคิดปรัชญาที่สำคัญอย่างไร

- มักแบ่งเป็น 4 ยุคหลัก: ยุคพระเวท (เชื่อบทพเจ้า), ยุคมหากาพย์ (เกิดแนวคิดอุปนิษัท), ยุคคัมภีร์สูตร (เกิดสำนักปรัชญาต่างๆ) และยุคปัจจุบัน

- แต่ละยุคพัฒนาจากการบูชาธรรมชาติสู่การตั้งคำถามเรื่องความจริง
สูงสุดของชีวิต

4. วิธีการทางปรัชญาของอินเดียมีเอกลักษณ์พิเศษ หรือเฉพาะอย่างไรบ้าง?
จงอธิบาย

- มีลักษณะเป็น "จิตนิยม" (Idealism) และเน้นการหยั่งรู้ภายใน
(Intuition) มากกว่าแค่ตรรกะทางสมอง
- เน้นการปฏิบัติ (Sadhana) ควบคู่ไปกับการเรียนรู้ทางทฤษฎีเพื่อให้
เกิดความรู้แจ้ง

5. ปรัชญาอินเดียมีการแบ่งระบบหรือสายปรัชญาอย่างไรจงอธิบาย

แบ่งเป็น 2 สายหลักตามความเชื่อในคัมภีร์พระเวท:

- อาสติกะ (Astika): สายที่ยอมรับอำนาจคัมภีร์พระเวท เช่น สำนักสาง
ขยะ, โยคะ, นยายะ
- นาสติกะ (Nastika): สายที่ไม่ยอมรับคัมภีร์พระเวท เช่น พุทธปรัชญา,
เชน และจารวาก

6. จงอธิบายวรรณกรรมร่วมสมัยพุทธกาลคืออะไร มีอะไรบ้าง

- คือกลุ่มแนวคิดหรือลัทธิต่างๆ ที่เกิดขึ้นพร้อมกับสมัยที่พระพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่
- มีทั้งลัทธิที่เชื่อเรื่องโชคละตา (นียตินิยม), ลัทธิวัตถุนิยม (จารวาก) และลัทธิที่เน้นการบำเพ็ญตบะ

7. จงอธิบายแนวคิดของกลุ่มปรัชญาอินเดียก่อนพุทธกาลมาพอสังเขป

- เน้นเรื่องการบูชาัญญเพื่อให้เทพเจ้าพึงพอใจ และการค้นหา "อาตมัน" (ตัวตนที่แท้จริง) เพื่อรวมเข้ากับ "พรหมัน"
- เป็นช่วงที่เริ่มเกิดความสงสัยในพิธีกรรม และเริ่มหันมาสนใจเรื่องธรรมชาติของจิตใจมากขึ้น

8. ลักษณะของพุทธปรัชญามีอะไรบ้าง จงอธิบายความมาพอสังเขป

- เป็นปรัชญาแบบ "อเทวนิยม" (ไม่เชื่อในพระเจ้าผู้สร้าง) และเน้นเรื่อง "เหตุปัจจัย" (อิทัปปิจจยตา)
- มีลักษณะเป็นสังขนิยม (มองโลกตามความเป็นจริง) และเน้นทางสายกลางเพื่อการพ้นทุกข์อย่างเป็นรูปธรรม

.....